

1. Obiekt

KOŚCIÓŁ PARAF. P.W. WSZYSTKICH ŚWIĘTYCH

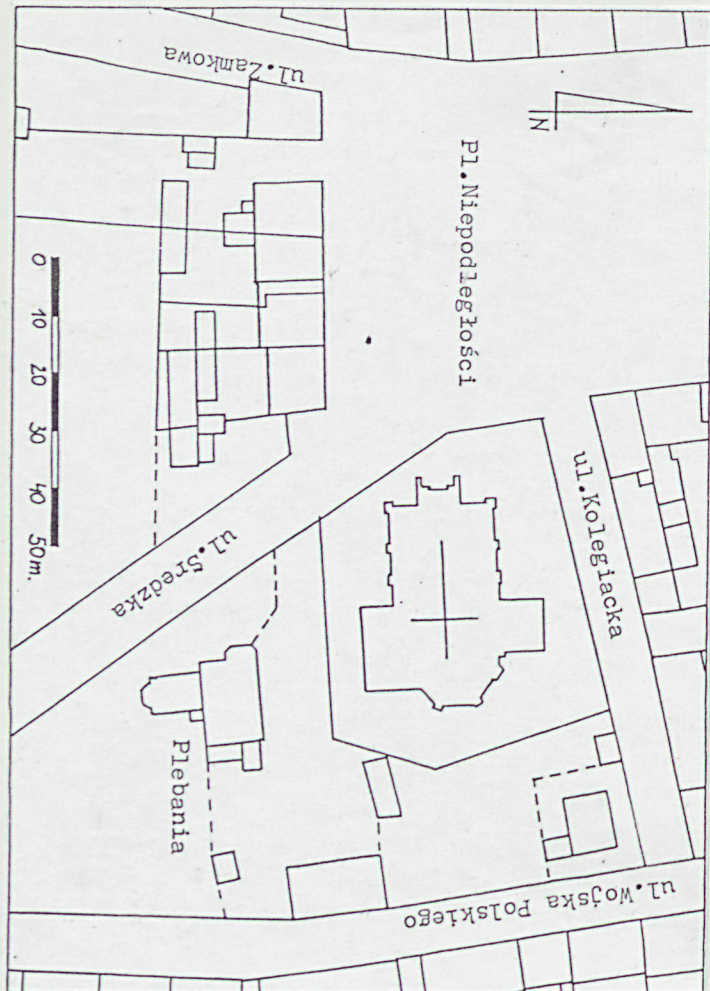
810/1

2. Czas powstania
1437; 1602;
2. poł. XVIII w.
po 1836

3. Miejscowość

K Ó R N I K

11. Zdjęcia, rzut, przekrój, sytuacja, orientacja

4. Adres ul. Sredzka 1
62-035 Kórnik

nr hipoteczny Kórnik, t.12, k.483-4

5. Przynależność administracyjna

województwo poznańskie

gmina POA. POZNAŃSK
m. Kórnik

6. Poprzednie nazwy miejscowości

Kurnik

7. Przynależność administracyjna
przed 1 VI 1975

województwo poznańskie

powiat Śrem

8. Właściciel i jego adres

Parafia rzym.-kat.p.w.Wszystkich Świętych, ul.Sredzka 1,
62-035 Kórnik

9. Użytkownik i jego adres

J.W.

10. Rejestr zabytków

Nr AKI-11a/165 data 22.12.1932

2421/A

Sytuacja: Kościół usytuowany jest w centrum miasteczka, w pd.-wsch. narożu Rynku. Orientowany. Budynek otacza zielony, zadrzewiony teren, ogrodzony murem ceglany, od pd. i wsch. - z balustradą, z dwiema dzwonniami w formie czworobocznych, oszkarpowanych baszt z ostrołukowymi przejazdami, ustawionymi symetrycznie po bokach fasady; po obu stronach dzwonnicy - zwieńczone krenelażem bramki. Od bramek i wokół kościoła alejki, wyłożone płytkami chodnikowymi. Od pd. - przejście do znajdującej się w pobliżu plebanii.

Materiał i technika: Kościół jest budynkiem murowanym z cegły, w układzie polskim, z użyciem cegły zendrówki; detal architektoniczny (lizeny, gzymsy, węgary okien i portali - z kształtek ceramicznych, częściowo szkliwionych; mur gotycki uzupełniony w partii wieńczącej oraz w trzech przęsłach pd. w r.1838. Przybudówka pd. otynkowana. Wnętrze tynkowane, przekryte sklepieniem żaglastym na gurtach; w kaplicy Serca Jezusowego i w zakrystii - sklepienia kolebkowe, w kaplicy Matki Boskiej Różańcowej - żaglaste. Dach o konstrukcji drewnianej, kryty podwójnie dachówką karpiówką. Posadzka z płyt ceramicznych. Drzwi zewn. gł. 2-skrzydłowe, pełne, ramowo-płycinowe; drzwi boczne - 1-skrzydłowe, pełne, opierane deskami "w romb". Okna szklone w ołowiu (szybki prostokątne; w części okien - witraże).

Rzut: Kościół jest trzynawową, pięcioprzęśłową halą, wzniesioną na rzucie prostokąta; partia niewyodrębnionego architektonicznie prezbiterium zamknięta wielobocznie; nawy boczne węższe, przedłużone za prezbiterium, tworzą rodzaj obejścia. Od pn. - kaplica Serca Jezusowego (pierwotna zakrystia gotycka w 2 poł. w. XVIII zamieniona na kaplicę) na rzucie prostokąta. Od pd. przybudówka również prostokątna, mieszcząca obecnie zakrystię (d. skarbiec), ponad którą łoża kolatorska z 2 poł. w. XVIII, oraz kaplicę Matki Boskiej Różańcowej (z 1603 r., przebudowana w 2 poł. w. XVIII). Od zach. - prostokątna kruchta (po 1836).

Bryła: Kościół nie jest podpiwniczony; jego zwartą, opiętą szerokimi lizenami i szkarpmi bryłę nakrywa wysoki dach dwuspadowy. Od pd. do kościoła przylega nieco niższa przybudówka, mieszcząca zakrystię i kaplicę Matki Boskiej Różańcowej, nakryta dachem dwuspadowym o niewielkim kącie nachylenia połaci; od pn. - kaplica Serca Jezusowego, nakryta dachem pulpitowym. Bryłę kościoła od zach. urozmaicają narożne wieżyczki, zwieńczone strzelistymi, ostrosłupowymi hełmami o charakterze iglic oraz otwarta kruchta, ujęta analogicznymi, niższymi wieżyczkami, a także flankujące budynek dzwonnice, zwieńczone pseudomachikulkami.

Elewacje: Elewacje kościoła podzielone lizenami i szkarpmi (odpowiadającymi szkarpom wewn.); posiadającymi w zamknięciu prezbiterium ozdobne profile z glazurowanej cegły barwy żółtej, brązowej i zielonej na narożach oraz łaskę pośrodku. W zwieńczeniu - neogotycki arkadkowy fryz. W elewacjach bocznych - dwa ostrołukowe portale gotyckie o profilowanych archiwoltach (obecnie zamurowane). Okna i blendy ostrołukowe o uskokowych, czasem wzbogaconych wałkiem ościeżach. Elewacja zach., wzorowana na kościele w Schwabisch-Gmünd, ujęta narożnymi wieżyczkami, 3-osiova, podzielona lizenami, zwieńczona fryzem z kształtek ceramicznych ponad którym trójkątny schodkowy szczyt z ozdobną rozetą. Na osi otwarta kruchta, ujęta wieżyczkami, zwieńczona niskim szczytikiem, z szeroką arkadą wejściową, zamkniętą łukiem "w ośli grzbiet"; w głębi widoczne półkoliście zamknięte wejście do kościoła. Ponad

Kórnik wzmiankowany był po raz pierwszy w r.1365 jako własność Łodziów z Będlewa. Prawa miejskie otrzymał ok. r.1430 (?); być może już wtedy powstał tu kościół sukursalny parafii w Pierzchnie, do której Kórnik należał. Kościół par. p.w. Matki Boskiej, Wszystkich Świętych i św. Bartłomieja z fundacji Górków: Wyszoły, kanclerza kapituły gnieźnieńskiej, Mikołaja, kanclerza kapituły poznańskiej i Łukasza, wojewody poznańskiego - erygował bp Stanisław Ciołek; przywilej erekcyjny kapituła zatwierdziła 14.11.1437. Świątynia wzniesiona została przez warsztat związany z Henrykiem Brunsbergiem. W r.1443 wspomniany jest pierwszy pleban Maciej. Nadania parafii potwierdził bp. Andrzej Bniński na kapitule generalnej 3.7.1449. Szczególną opieką otoczył kościół bp. Uriel Górka. Na kapitule generalnej 30.6.1495 postanowił on erygować w Kórniku kolegiatę. Erekcja zatwierdzona została już po śmierci biskupa, 23.2.1498. Kapituła kolegiacka miała składać się z proboszcza, kustosza i dziesięciu kanoników. Patronat kolegiaty i prebend kapitulnych zastrzeżono Górkom względnie właścicielom dóbr kórnickich.

W dobie reformacji nastąpił kryzys kolegiaty. Synowie kasztelana poznańskiego Andrzeja Górki powierzyli kościół innowiercom (1556). Po śmierci ostatniego z Górków, wojewody poznańskiego Stanisława (1592), gdy dobra kórnickie przeszły w ręce Czarnkowskich - kościół przywrócony

<p>14. Kubatura</p> <p>ok. 8.000 m³</p>	<p>15. Powierzchnia użytkowa</p> <p>665 m²</p>	<p>16. Przeznaczenie pierwotne</p> <p>sakralne</p>	<p>17. Użytkowanie obecne</p> <p>sakralne</p>
<p>18. Prace budowlane i konserwatorskie, ich przebieg i dokumentacja</p> <p>W latach powojennych przeprowadzono szereg remontów bieżących. W r. 1979 - renowacja wieżyczek kościelnych. W r. 1981 - malowanie wnętrza świątyni.</p>		<p>19. Stan zachowania (fundamenty, ściany zewnętrzne, ściany wewnętrzne, sklepienia, stropy, konstrukcje dachowe, pokrycie dachu, wyposażenie i instalacje)</p> <p>Wszystkie części budynku zachowane w stanie dość dobrym.</p>	
		<p>20. Najpilniejsze postulaty konserwatorskie</p> <p>Wskazane opracowanie historyczno-architektoniczne obiektu. Uporządkowanie terenu wokół kościoła. Stały nadzór konserwatorski</p>	

21. Akta archiwalne (rodzaj akt, numer i miejsce przechowywania)

Akta szczegółowe kościołów..., sygn KA III, Archiwum Archidiecezjalne w Poznaniu;

Akta parafialne, Archiwum parafii Kórnik;

Karta zielona, opr.Z.Białowicz-Krygierowa, 1957, WKZ Poznań.

22. Biblioteka

J.Łukaszewicz, Krótki opis historyczny kościołów parochialnych..., t.I, Poznań 1858, s.335-41;

Słownik geograficzny Królestwa Polskiego..., t.IV, Warszawa 1883, s.922-5, t.XV/2, Warszawa 1902, s. ;

J.Kohte, Verzeichnis der Kunstdenkmäler der Provinz Posen, Bd.III, Berlin 1898, s.262-63;

S.Kozierowski, Schematyzm historyczny ustrojów parafialnych dzisiejszej archidiecezji poznańskiej, Poznań 1935, s.161-63;

Katalog Zabytków Sztuki w Polsce, t.V, z.25, s.17-21;
cd. na wkładce

23. Źródła ikonograficzne i fotografia (rodzaj, miejsce przechowywania, sygnatury)

Kościół w Kórniku, rycina w albumie do Wspomnień Wielkopolski Edwarda Raczyńskiego, repr.Przyjaciel Ludu, 1841/1842, s.89.

24. Uwagi różne

25. Opracował

tekst Krzysztof Jodłowski, grudzień 1994 r.

plany, rysunki j.w. imię, nazwisko, data, podpis

zdjęcia fotogr. j.w. imię, nazwisko, data, podpis

miejsce przechowywania negatywów WKZ Poznań imię, nazwisko, data, podpis

KARTA PO WYPEŁNIENIU PODLEGA OCHRONIE NA PODSTAWIE PRZEPISÓW PRAWA AUTORSKIEGO

26. Adnotacje o inspekcjach, informacje o zmianach (daty, imiona i nazwiska wypełniających)

27. Załączniki

Wkładka nr 1, 2

1. Miejscowość K Ó R N I K	2. Obiekt (nazwa jak w karcie) KOŚC.PAR.P.W.WSZYSTKICH ŚW.	3. Zawartość wkładki (nazwa obiektu lub materiału uzupełniającego) cd.opisu, cd.historii, cd.bibliografii, rzut poziomy
-------------------------------	---	--

cd.historii:

został katolikom; kolegiata przetrwała do k. w. XVII. W wizytacjach z lat 1737 i 1777 kościół kórnicki nazywany jest tylko parafialnym.

W r. 1603 Andrzej Czarnkowski, starosta nakielski ufundował nową kaplicę; częściowe przebudowy kościoła miały miejsce w 2 poł. w. XVIII, staraniem ówczesnej dziedziczki, Teofili z Działyńskich Potulickiej. Po pożarze (1836) - gruntowna odbudowa, staraniem Tytusa Działyńskiego, wg. proj. arch. Franciszka Lanciego. Kościół reprezentuje styl późnogotycki; wnętrze oraz fasada przebudowane zostały w duchu gotyku romantycznego.

cd.opisu:

kruchta - duże, wielopodziałowe, prostokątne okno; na osiach bocznych - okna ostrołukowe. Elewacje przybudówki pd. tynkowane, boniowane; partia środkowa elewacji pd. 3-osiowa, ujęta pilastrami, zwieńczona odcinkiem belkowania, z prostokątnym wejściem na osi, ponad którym okrągła blenda; na osiach bocznych od wsch. - okno prostokątne, wyżej - półkoliste, od zach. - blendy o analogicznym kształcie. Elewacje kaplicy pn. licowane cegłą; od zach. - dwa segmentowo zamknięte wejścia, od wsch. - segmentowe okno, wypełnione witrażem.

Wnętrze i wyposażenie: Wnętrze rozczłonkowane pięcioma parami filarów (filary obejścia przesunięte ku osi kościoła), pierwotnie ośmiobocznych, obecnie wiązkowych, otynkowanych, dźwigających sklepienie żaglaste na gurtach; w nawach bocznych i zamknięciu prezbiterium gurtę sklepienne spływają na przyscienne pilastry, maskujące pierwotne gotyckie szkarpy wciągnięte do wnętrza. Od zach. chór muzyczny, pod nim otwarta kruchta i dwa pomieszczenia boczne. Wyposażenie świątyni obejmuje m.in. barokowy ołtarz gł. (XVII/XVIII w.) pochodzący z kościoła karmelitów bosych w Poznaniu, ołtarze boczne (XVII, XVIII w.), rokokowy ołtarz w kaplicy Matki Boskiej, klasycystyczną chrzcielnicę. Po obu stronach ołtarza gł. - nagrobki Górków: Stanisława (zm.1592) oraz Łukasza (zm.1573), z postaciami leżących rycerzy w zbrojach, późnorennesansowe (3 ćw.XVI w.); trzeci nagrobek - Andrzeja Górki (zm.1583) obecnie wmurowany jest w fasadę kościoła. W kaplicy Matki Boskiej - klasycystyczny nagrobek Teofili z Działyńskich Potulickiej (zm.1790), ze stiukową rzeźbą Chronosa.

cd.bibliografii:

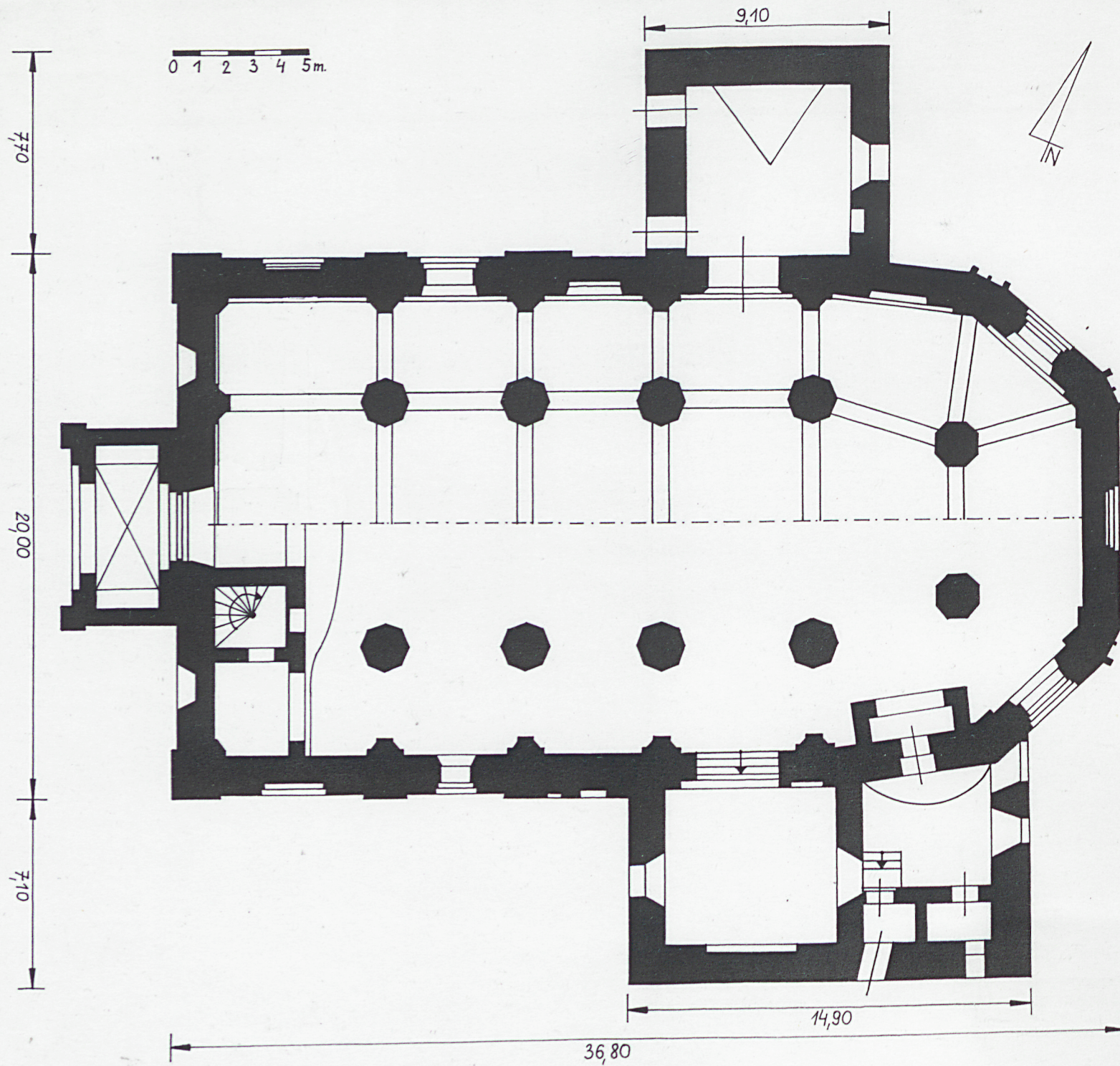
A.Dubowski, Zabytkowe kościoły Wielkopolski, Poznań 1956, s.101-03;

J.Nowacki, Archidiecezja poznańska w granicach historycznych i jej ustrój, Poznań 1964, s.613-15.

Wkładkę założył: Krzysztof Jodłowski, 12.1994 r.

Miejsce przechowywania negatywów: .....

1. Miejscowość

K Ó R N I K

2. Obiekt (nazwa jak w karcie)

KOŚC. PAR. P. W. WSZYSTKICH ŚW.

3. Zawartość wkładki (nazwa obiektu lub materiału uzupełniającego)

zdjęcia

Wkładkę założył: Krzysztof Jodłowski, 12.1994 r.

Miejsce przechowywania negatywów: WKZ Poznań

